

17 Δεκεμβρίου 2020

Θα προσυπέγραφαν οι σύγχρονοι πνευματικοί άνθρωποι τις σκέψεις αυτές του Γιώργου

Θεοτοκά;

[Πολιτισμός / Δοκίμια](#)

[Ηρακλής Ψάλτης, φιλόλογος](#)

Ο Γιώργος Θεοτοκάς, μια ξεχωριστή μορφή των γραμμάτων μας, με ευρύτατη παιδεία, κοινωνική ευαισθησία, ήθος, ευθύτητα και παρρησία, βρισκόταν πάντα κάποια βήματα πιο μπροστά από την εποχή του. Ανήμερα των Χριστουγέννων του 1958 δημοσιεύει στην εφημερίδα *Το Βήμα* ένα άρθρο του με τίτλο «Στοχασμοί της μεγάλης ημέρας» και υπότιτλο «Μερικά ερωτήματα που περιμένουν απαντήσεις».

[\[1\]](#) Μεταξύ άλλων ο διακεκριμένος συγγραφέας μας σημειώνει:

[...] «Οι πνευματικοί άνθρωποι της γενεάς μου δεν έχουν πια την εύκολη υπεροψία που είχαν αρκετοί παλαιότεροι απέναντι στα θρησκευτικά ζητήματα. Τούτο δεν οφείλεται σε κάποια διάθεση συμβιβασμού ούτε σε έλλειψη πνευματικής ενημερότητας. Οφείλεται σε αμηχανία και σε κάποιο δέος. Είδαμε αυτό το κενό - που ήταν, άλλοτε, υπόθεση που αφορούσε λίγα τυραννισμένα, σκεπτόμενα άτομα - να απλώνεται τώρα σε ολόκληρες μάζες και δε βρήκαμε με τι να το γεμίσουμε. Γι' αυτό γίναμε μετριόφρονες και μιλούμε σε χαμηλότερο τόνο από τους πρεσβυτέρους μας. Δεν έχουμε πια ενδιαφέρον για τη μεγαλορρημοσύνη και για υπέρμετρες πνευματικές επιδιώξεις που δεν καταλήγουν πουθενά.

[...] (καταλήγει το κείμενό του) Ο Ναζωραίος άγγισε χορδές, αποκρίθηκε σε ερωτήματα, θεράπευσε ψυχικές ανάγκες, που συμμετέχουν στην αιωνιότητα του ανθρώπινου είδους. Οι λαοί που δοκίμασαν αυτήν την αστείρευτη πηγή παρηγορίας και ελέους δεν είναι πιθανό να την ξεχάσουν ποτέ οριστικά».

Αναρωτιέμαι αν ένα τέτοιο κείμενο θα το προσυπέγραφε η σύγχρονη πνευματική μας ηγεσία. Έχω την αίσθηση ότι δε θα το αρνιόταν, τουλάχιστον, οι ειλικρινέστεροι και οι τολμηρότεροι.

Είμαι υπερβολικά αισιόδοξος; Ίσως.

[1] Γ. Θεοτοκάς, «Ο Χριστιανισμός και η σημερινή κοινωνία», Στοχασμοί και θέσεις Πολιτικά κείμενα 1925-1966, τόμος Β', πρόλογος Ν. Αλιβιζάτος (Αθήνα:

Βιβλιοπωλείον της "Εστίας", 1996) σ. 876-878.

<https://bit.ly/3nlWXBL>